

Sensommarnätter op. 33

1914

Sensommarnätter tillkom under flera år från slutet av 1890-talet. Cykeln omfattar flera olika stycken i olika stämningsslägen. Fem av dem ingick i det häfte som publicerades 1914. Ytterligare ett stycke från samma period utgavs 1982 under titeln Sensommarnätter VI i samlingsalbumet *100 år av svensk pianomusik*. Ytterligare ett sjunde stycke förblev av olika skäl publicerat under Stenhammars livstid.

Sensommarnätter är Stenhammars sista pianoverk. Det genomsyras av den tankfullhet och det grubbel, som brukar komma med åren. Brahms musik är ett bra exempel på detta. Men i Stenhammars fall talar vi om ett verk av en man i sina bästa år. Dock hade han endast ytterligare 13 år att leva.

1 *Tranquillo e soave.*

Hela stycket kan stå som exempel för de stämningar som vi ofta betraktar som nordiska, melankoli och eftertänksamhet. Inledningstemat har i början en uppåtgående strävan. Den avslutande, upprepade frasen på andra notraden gör stort intryck och blir även föremål för utveckling i styckets sista tredjedel.

Tranquillo e soave

The image shows the first part of the musical score for 'Tranquillo e soave'. It consists of two staves. The top staff is in bass clef and the bottom staff is in treble clef. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 12/8. The music is marked 'pp' (pianissimo) and 'sempre dolce e sotto voce'. The melody in the bass staff starts with a rising line, while the treble staff provides a rhythmic accompaniment.

B-delen kontrasterar enbart med sitt fallande tema:

The image shows the B-section of the musical score. It is a single staff in treble clef with a key signature of one flat and a time signature of 12/8. The music is marked 'dolcissimo espress.' and features a falling melodic line.

Formen har tydlig tredelning A-B-AB där båda första delarna återkommer förkortade i det avslutande avsnittet.

När A återkommer i förkortad form är det 16-delsfrasen som kommer i förgrunden.

2 *Poco presto*

I detta rörligare stycke dominerar två teman som växelvis avlöser varandra i rondolikhande form. Det första är kärvt och rytmiskt och tonarten är liksom i nr 1 c-moll.

Poco presto

The image shows the first part of the musical score for 'Poco presto'. It consists of two staves. The top staff is in bass clef and the bottom staff is in bass clef. The key signature has one flat and the time signature is 6/8. The music is marked 'molto P ed un poco secco'. The top staff has a rhythmic pattern of eighth notes, while the bottom staff has a similar pattern. There are markings 'una corda' and '8' below the bottom staff.

Det andra är mera lyriskt anlagt och går i g-moll. Den punkterade rytmen fortsätter i pianots vänsterhand, som fortfarande är noterad i 6/8 takt.

dolce cantando

The image shows the second part of the musical score for 'Poco presto'. It is a single staff in treble clef with a key signature of one flat and a time signature of 6/8. The music is marked 'dolce cantando' and features a lyrical melody.

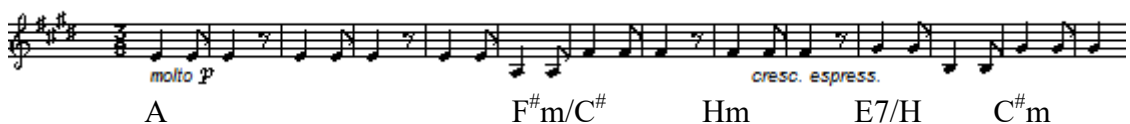
När temat återkommer en andra gång går det c-moll.

4. *Presto agitato*

Detta stycke går i ciss-moll och gör med sin intensitet ett mycket mäktigt intryck. Efter en briljant inledning som präglas av snabba skalrörelser och arpeggion, tonar det mörka huvudtemat fram i vänsterhanden. Temat, som i pregnans söker sin like, höjer sig sakta 3½ oktaver upp under crescendo för att nå sin kulmen i fortissimo.

Det sjunker sedan under diminuendo 1½ oktav, för att i ljusaste A-dur åter gå mot en ny klimax:

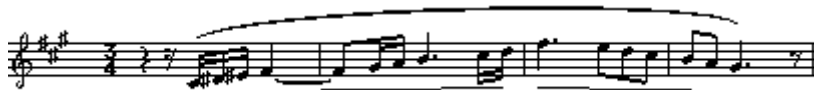
Efter ett avsnitt dominerat av 16-delar, bl.a. skalrörelser och arpeggion liknande inledningens, återkommer temat en sista gång, *molto espressivo*. Ett sista kort avsnitt med skalrörelser i tillbakahållet uttryck avslutar.

5. *Poco Allegretto*

På lätta fötter dansar inledningstemat fram efter 1 takts inledande ackompanjemang:

Ett andra tema kontrasterar bågformigt med svepande elegans:

Temana återkommer i mönstret ABABA.